

UZASADNIENIE

W pozwie z 21 marca 2018 r. G. R. wniosła o pozbawienie w całości wykonalności tytułu wykonawczego - aktu notarialnego - umowy pożyczki i ustanowienia hipoteki wraz z oświadczeniem o poddaniu się egzekucji z dnia 9 grudnia 2011 r. Rep. (...), zawartej przez powódkę jako pożyczkobiorcę oraz P. W. jako pożyczkodawcę przed notariuszem B. J. w Kancelarii Notarialnej w Z., któremu to tytułowi Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi nadał klauzulę wykonalności postanowieniem z dnia 18 lipca 2012 r. w sprawie II 1 Co 5166/12, a także o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów procesu według norm przepisanych.

Na uzasadnienie żądania powódka podała, że została wprowadzona w błąd przez pozwanego, co do warunków spłaty pożyczki z 2 września 2010 roku, na skutek czego została skłoniona, znajdując się w przymusowej sytuacji, do zawarcia trzech kolejnych umów pożyczek, obciążając hipoteką stanowiącą jej własność nieruchomości, która stała się przedmiotem egzekucji.

Zdaniem powódki, umowa pożyczki objęta aktem notarialnym Rep. A Nr (...) jest nieważna, nie została wykonana przez pozwanego, który nie wydał powódce kwoty pożyczki w wysokości 150.000 zł, a mimo to prowadzi z jej majątku egzekucję.

(pozew k. 3–5v.)

Postanowieniem z dnia 4 kwietnia 2018 r. Sąd Okręgowy w Łodzi zwolnił powódkę w całości od kosztów sądowych i ustanowił dla niej pełnomocnika z urzędu.

(postanowienie k. 71)

Postanowieniem z dnia 24 kwietnia 2018 roku Sąd Okręgowy w Łodzi zabezpieczył powództwo G. R. przeciwko P. W. o pozbawienie w całości wykonalności tytułu wykonawczego poprzez zawieszenie prowadzonej na podstawie tego tytułu przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi A. W. egzekucji w sprawie o sygnaturze akt Km 480/17.

(postanowienie - k. 75, postanowienie Sądu Apelacyjnego w sprawie I Acz 1060/18 – k. 130 – 133)

W odpowiedzi na pozew P. W. wniósł o oddalenie powództwa w całości i o zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

Pozwany potwierdził zawarcie z powódką umowy pożyczki Rep. (...) w dniu 9 grudnia 2011 r. . Wskazał, że mowa ta była jednym z kilku tytułów egzekucyjnych, na podstawie których prowadzona była egzekucja komornicza przez Komornika Sądowego A. W. w sprawie Km 20/15 i podniósł, że powódka nie kwestionowała rzeczowego tytułu wykonawczego, żadnych okoliczności, na podstawie których został wydany, jak i żadnej czynności przeprowadzonej przez organ egzekucyjny. Pozwany zaprzeczył temu, aby kwota pożyczki wskazana w umowie była inna niż przekazana powódce lub, że nie została wydana wbrew potwierdzeniu w akcie notarialnym. Poza tym zapewnił, że nikt nie wywierał wpływu na powódkę co do podpisania umowy.

(odpowiedź na pozew k. 110–113)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Syn powódki D. R. potrzebował pieniędzy – około 140.000 zł, w tym 70.000 zł na zakup sprzętu budowlanego i 70.000 zł na mieszkanie. Zależało mu na szybkim zdobyciu środków finansowych, jednak nie uzyskał kredytu w żadnym banku. Skontaktował się z pozwanym P. W. przez wspólnego znajomego.

P. W. zdecydował się na pożyczanie pieniędzy ale zastrzegł, że pożyczka ma być zawarta na takich warunkach, jak w banku i zabezpieczona na nieruchomości należącej do pożyczkobiorcy hipoteką. D. R. nie był właścicielem nieruchomości. Pożyczkobiorcą została zatem, na prośbę syna, G. R., która była właścicielką nieruchomości położonej w Ł. przy ulicy (...).

Po pierwszym spotkaniu nie doszło do podpisania umowy. Dopiero po drugim spotkaniu D. R., powódka i pozwany pojechali do kancelarii notarialnej w Z..

Powódka miała wątpliwości, ale D. R. przekonywał ją, że potrzebuje pieniędzy.

(dowód: zeznania powódki G. R. – k. 318v w zw. z k. 193v, zeznania pozwanego P. W. – k. 319 w zw. z k. 195, zeznania świadka D. R. – k. 233, umowa Rep (...) - k. 6–9)

W dniu 2 września 2010 r. G. R. zawarła z P. W. umowę pożyczki z ustanowieniem hipoteki i poddaniem się egzekucji w formie aktu notarialnego przed notariuszem B. J. (Rep. (...)). Umowa pożyczki opiewała na kwotę 200.000 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości 2% w stosunku rocznym. Powódka miała spłacić powyższą kwotę wraz z należnymi odsetkami do dnia 2 stycznia 2011 r. W celu zabezpieczenia spłaty ustanowiła na rzecz pozwanego hipotekę zwykłą w kwocie 200.000 zł i obciążyła nią należącą do niej nieruchomość, położoną w Ł. przy ul. (...). Stawający oświadczyli, że kwotę pożyczki (200.000 zł) pożyczkobiorca przed podpisaniem tego aktu otrzymała gotówką i pokwitowała jej odbiór.

Przy zawieraniu umowy oprócz powódki, pozwanego i notariusza w kancelarii był obecny syn powódki D. R..

(dowód: zeznania powódki G. R. - k. 318v. w zw. z k. 193v., zeznania pozwanego P. W. - k. 319 w zw. k. 195, zeznania świadka D. R. k. 231v., umowa Rep (...) k. 6–9, odpis KW nr (...) - k. 30–34)

Umowa została powódce odczytana przez notariusza, ponadto czytała ją samodzielnie. Widziała, że w umowie wpisana została kwota 200.000 zł. Notariusz pytała strony, czy mają uwagi do aktu. W prostych słowach tłumaczyła znaczenie powoływanych w akcie notarialnym postanowień. Zarówno powódka, jak i D. R. rozumieli treść aktu notarialnego.

Do kancelarii notarialnej pozwany przyniósł kopertę z gotówką. Koperty nie wzięła powódka, tylko jej syn. Przeliczyli przy pozwanym otrzymaną kwotę pieniędzy i nie wnosili żadnych uwag.

(dowód: zeznania powódki G. R.: k. 318v. w zw. z k. 193v., zeznania pozwanego P. W. – k. 319 w zw. z k. 195, zeznania świadka D. R. k. 233, zeznania świadka B. J. – k. 216, umowa Rep (...) k. 6–9)

Powódka nie spłacała pożyczki zgodnie z umową, ponieważ nie miała pieniędzy. Wiosną 2011 roku D. R. został osadzony w zakładzie karnym, co uniemożliwiło mu prowadzenie działalności gospodarczej. Pozwany zgodził się wówczas na udzielenie powódce kolejnej pożyczki, mając na uwadze, że może to być sposób na odzyskanie pożyczonych pieniędzy. Powódka G. R. zapewniała pozwanego, że może sprzedać część nieruchomości i oddać pożyczone pieniądze. Bała się, że pozwany może wystąpić co komornika o sprzedaż całej nieruchomości.

(dowód: zeznania powódki G. R. k. 318v. w zw. z k. 193v., zeznania pozwanego P. W. – k. 319 w zw. z k. 195, zeznania świadka R. R. – k. 217v)

W dniu 18 lutego 2011 r. G. R. zawarła z P. W. drugą umowę pożyczki z ustanowieniem hipoteki i poddaniem się egzekucji, także w formie aktu notarialnego przed notariuszem B. J. (Rep. (...)) opiewająca na kwotę 60.000 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości 3% w stosunku rocznym. Spłata wraz z odsetkami miała nastąpić do dnia 30 kwietnia 2011 r. W celu zabezpieczenia spłaty powódka ustanowiła na rzecz pozwanego hipotekę zwykłą w kwocie 60.000 zł i obciążyła tą hipoteką należącą do niej nieruchomość, objętą księgą wieczystą KW nr (...).

Zgodnie z §2 umowy, Stawający oświadczyli, że kwotę pożyczki (60.000 zł) pożyczkobiorca przed podpisaniem tego aktu otrzymała gotówką i pokwitowała jej odbiór.

(dowód: umowa Rep (...) - k. 11–14)

Postanowieniami z dnia 18 lipca 2011 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi, w sprawach II 1 Co 6867/11 i II 1 Co 6868/11, nadał klauzulę wykonalności aktom notarialnym sporządzonym w dniu 2 września 2010 r., Rep. (...) (co do kwoty 200.000 zł) i w dniu 18 lutego 2011 r., Rep. (...) (co do kwoty 60.000 zł) przeciwko G. R..

(dowód: postanowienia - k. 10, 15)

W dniu 9 grudnia 2011 r. powódka zawarła z pozwanym, przed tym samym notariuszem, trzecią umowę pożyczki z ustanowieniem hipoteki i poddaniem się egzekucji, (Rep. (...)). Umowa opiewała tym razem na 150.000 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości 3% w stosunku rocznym. Powódka miała spłacić powyższą kwotę wraz z należnymi odsetkami do dnia 31 marca 2012 r. W celu zabezpieczenia spłaty powódka ustanowiła na rzecz pozwanego hipotekę zwykłą w kwocie 160.000 zł i obciążyła tą hipoteką należącą do niej nieruchomości, objętą księgą wieczystą KW nr (...).

Zgodnie z §2 umowy, Stawający oświadczyli, że kwotę pożyczki (150.000 zł) pożyczkobiorca przed podpisaniem tego aktu otrzymała gotówką i pokwitowała jej odbiór.

Postanowieniem z dnia 18 lipca 2012 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi, w sprawie II 1 Co 5166/12, nadał klauzulę wykonalności aktowi notarialnemu sporządzonemu w dniu 9 grudnia 2011 r., Rep. (...) w zakresie § 5 tego aktu, co do kwoty 150.000 zł przeciwko G. R..

(dowód: umowa Rep (...) k. 16–19, postanowienie k. 20–21)

W dniu 27 marca 2012 r. G. R. zawarła z pozwanym kolejną, czwartą już umowę pożyczki z ustanowieniem hipoteki i poddaniem się egzekucji (Rep. (...)). Tym razem opiewała na kwotę 70.000 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości 3% w stosunku rocznym, którą to pożyczkę powódka miała spłacić do dnia 31 maja 2012 r. W celu zabezpieczenia spłaty, i tym razem powódka ustanowiła na rzecz pozwanego hipotekę zwykłą w kwocie 70.000 zł i obciążyła tą hipoteką należącą do niej nieruchomości, objętą księgą wieczystą KW nr (...).

Zgodnie z §2 umowy, Stawający oświadczyli, że kwotę pożyczki (70.000 zł) pożyczkobiorca przed podpisaniem tego aktu otrzymała gotówką i pokwitowała jej odbiór.

Postanowieniem z dnia 18 lipca 2012 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi, w sprawie II 1 Co 5167/12, nadał aktowi klauzulę wykonalności.

(dowód: umowa Rep (...)k. 22–26, postanowienie k. 27–28)

Postanowieniem z dnia 30 sierpnia 2016 r. umorzono śledztwo w sprawie doprowadzenia od dnia 2 października 2010 r. do dnia 27 marca 2012 r. w Z., w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, w krótkich odstępach czasu, do niekorzystnego rozporządzenia mieniem G. R. w łącznej kwocie około 2.200.000 zł w ten sposób, że została wprowadzona w błąd przez pożyczkodawcę P. W. co do warunków spłaty pożyczki, na skutek czego została skłoniona do zawarcia trzech kolejnych umów pożyczek, obciążając hipoteką stanowiącą jej własność nieruchomości, która została poddana egzekucji przez komornika sądowego, tj. o czyn z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k., wobec braku danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie jego popełnienia.

Postanowieniem z dnia 12 grudnia 2016 roku w sprawie sygn. akt IV Kp 544/16 Sąd Okręgowy w Łodzi IV Wydział Karny utrzymał powyższe postanowienie w mocy.

(dowód: postanowienie o umorzeniu śledztwa k. 39–48, k. 60 – 69, 78 - 79 z załączonych akt PR 1Ds 568.2016)

Za kwoty otrzymane z tytułu pożyczek zawartych z pozwanym, syn powódki sfinansował korzystanie z koparkoładowarki w formie umowy leasingu (uiszczając opłatę wstępną o wartości 71.309 zł), wynajem lokalu mieszkalnego z czynszem w wysokości 841,60 zł miesięcznie, zabezpieczając roszczenia mogące wyniknąć przy wykonywaniu umowy

kaucją w wysokości 10.099,20 zł, korzystanie z auta osobowego w formie umowy leasingu (uiszczając czynsz w wysokości 5672,93 zł). Ponadto syn powódki zawarł przedwstępną umowę sprzedaży prawa własności do lokalu w dniu 7 grudnia 2009 r., postanawiając, że umowa sprzedaży miała być zawarta do dnia 29 stycznia 2010 r. za kwotę 200.000 zł. W dniu 7 grudnia 2009 r. uiszczył zadatek w wysokości 10.000 zł. W dniu (...) syn powódki zawarł powyższą umowę sprzedaży.

(dowód: zeznania powódki G. R. k. 318v. w zw. z k. 194v., zeznania pozwanego k. 319 w zw. z k. 195, zeznania świadka D. R. k. 232v., umowa leasingu operacyjnego z dnia 10 sierpnia 2010 r. wraz z załącznikami i potwierdzeniem przelewu k. 251–256, umowa najmu lokalu mieszkalnego z dnia 1 maja 2010 r. wraz z załącznikami k. 257–264, umowa leasingu operacyjnego z dnia 16 stycznia 2010 r. wraz z załącznikami k. 267–270, przedwstępna umowa sprzedaży prawa własności do lokalu z dnia 7 grudnia 2009 r. wraz z umową sprzedaży z dnia 25 lutego 2010 r. k. 281–282)

Dochody pozwanego za 2010 r. wyniosły łącznie 325.559,69 zł, za 2011 r. wyniosły łącznie 278.746,77 zł, a za 2012 r. wyniosły łącznie 258.172,88 zł.

Średnie, miesięczne wynagrodzenie w latach 2010–2012 pozwanego, zatrudnionego w (...) Sp. z o.o. na stanowisku kierownika Działu (...) na pełnym etacie, wynosiło w 2010 r. 17.445,90 zł netto, w 2011 r. 14.750,94 zł netto, a w 2012 r. 13.899,98 zł netto.

Bank (...) S.A. (...) Oddział w Ł. w okresie od 1 stycznia 2010 r. do 31 grudnia 2012 r. prowadził na rzecz P. W. rachunki bieżące: (...) o numerze (...) od dnia 27 sierpnia 1999 r. i nadal, (...) o numerze (...) od dnia 6 listopada 2009 r. do dnia 1 lipca 2011 r. (...) o numerze (...) od dnia 6 listopada 2009 r. do dnia 1 lipca 2011 r.

(dowód: załączniki do pisma z dnia 15 stycznia 2019 r. k. 200–201, zaświadczenie o zatrudnieniu z dnia 10 stycznia 2019 r. k. 211, zaświadczenie Banku (...) S.A. (...) Oddział w Ł. k. 242, zaświadczenie Naczelnika Urzędu Skarbowego Ł. z dnia 10 czerwca 2019 r. k. 304)

Pozwany prowadzi egzekucję z należącej do powódki nieruchomości położonej w Ł. przy ul. (...), dla której prowadzona jest KW nr (...).

W trakcie postępowania egzekucyjnego powódka nie kwestionowała wysokości należności głównej, jedynie wysokość odsetek.

(dowód: zeznania świadka A. W. – k. 216 – 217, zawiadomienie o terminie opisu i oszacowania nieruchomości z dnia 20 lutego 2018 r., Km 480/17 k. 29, zawiadomienie o wszczęciu egzekucji z nieruchomości k. 66, odpis KW nr (...) k. 30–34)

Dwukrotnie podejmowane były próby sprzedaży nieruchomości należącej do powódki, w 2012 i 2016 roku. W pierwszym przypadku zainteresowanym był obywatel Francji, polskiego pochodzenia, z którym doszło do kilku spotkań. D. R. używał wobec niego obraźliwych słów i odstraszył kupca. W drugiej sytuacji potencjalnym kupującym był sąsiad powódki, P. F.. Do podpisania umowy ostatecznie nie doszło, gdyż pomiędzy powódką i pozwanym doszło do sporu, co do podziału uzyskanej ze sprzedaży kwoty.

Pozwany nie utrudniał sprzedaży nieruchomości, nie było to w jego interesie.

(dowód: zeznania powódki k. 318v. w zw. z k. 193v, zeznania pozwanego k. 319 w zw. z k. 195v)

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie zeznań pozwanego, świadków B. J., A. W., przedłożonych przez strony dokumentów, których wiarygodności żadna ze stron nie kwestionowała oraz częściowo na podstawie zeznań powódki, świadków D. R. i R. R..

W pierwszej kolejności należy podkreślić, że Sąd nie dał wiary powódkce i świadkom D. R. oraz R. R., co do rzekomego zastraszania ich przez pozwanego. D. R. w swoich zeznaniach (k. 233) wskazywał „nie poszliśmy na policję ani do

prokuratury, bo się baliśmy. Byliśmy zastraszeni, ale nie zgłosiłem tego nigdzie, bo miałem swoje problemy. (Pozwany – przyp. Sądu) zastraszał nas, że mamy jechać do notariusza i podpisać, bo inaczej wszystko będzie załatwione w inny sposób”. Powódka podnosiła natomiast (k. 193v), że bała się w trakcie podpisywania aktu, ale równocześnie (k. 194), że nikt jej nie zastraszał, a „pani notariusz mi dała, to podpisałam”.

To, co w pierwszej kolejności zwraca uwagę w obu zeznaniach, to brak konkretyzacji, na czym polegać miało owo „zastraszanie” czy „załatwienie wszystkiego w inny sposób”. Natomiast z zeznań R. R. odczytać można, że rzeczywista obawa powódki związana była z faktem, że pozwany, po nadaniu aktom notarialnym klauzuli wykonalności, mógł wszcząć postępowanie egzekucyjne z należącej do niej nieruchomości.

Z zeznań pozwanego wynika również, że zawieranie kolejnych umów pożyczek było dla niego o tyle korzystne, że w jakiś sposób umożliwiało odzyskanie pożyczonych uprzednio pieniędzy. „Załatwienie wszystkiego w inny sposób” mogło więc polegać na wykorzystaniu przez pozwanego przysługujących mu instrumentów prawnych, tj. w pierwszej kolejności nadania aktom notarialnym klauzuli wykonalności, co i tak ostatecznie, wobec niespłacenia pożyczek, miało miejsce.

Podkreślenia wymaga także, że zeznania notariusz B. J. wykluczyły obecność przy podpisywaniu aktów notarialnych obecność innych osób niż powódka i jej syn oraz pozwany. Sąd dał pełną wiarę zeznaniom świadka, gdyż jest ona osobą obcą dla stron i niezainteresowaną wynikiem procesu. Ponadto, doświadczenie życiowe wskazuje, że notariusze są zazwyczaj niechętni obecności osób trzecich podczas podpisywania aktów notarialnych. Jak wskazała świadek, obecność syna powódki D. R. traktowała ona jako pomoc matce w zrozumieniu podejmowanych działań. Z ustalonego stanu faktycznego wynika ponadto, że to właśnie D. R. otrzymać miał kwotę pożyczki. Rola notariusza jest czuwanie między innymi, nad tym, by umowa w formie aktu notarialnego zawarta była przez stronę działająca bez przymusu i ze zrozumieniem doniosłości czynności.

Powódka twierdzi ponadto, że nie otrzymała kwoty pożyczki w wysokości 200.000 zł, tylko 150.000 zł. Równocześnie jednak w swoich zeznaniach podała, że kopertę z gotówką, przyniesioną do kancelarii notarialnej przez pozwanego wzięł jej syn. Ponadto, powódka wskazała, że nie przeliczyła wówczas pieniędzy, a dopiero po czasie okazało się, że w kopercie, zamiast umówionej kwoty 200.000 zł znajdowała się kwota 150.000 zł.

W ocenie Sądu powyższe twierdzenia nie zasługują na wiarę. Nie sposób uznać za udowodnione, że powódka otrzymała jedynie kwotę 150.000 zł, zamiast 200.000, skoro zgodnie z jej zeznaniami pieniądze nie zostały nawet przeliczone. O wiele bardziej wiarygodne w tym zakresie są zeznania pozwanego, który wskazał, że powódka wraz z synem przeliczyli przekazane pieniądze. Na takie zachowanie wskazują również kryteria wiedzy, logiki i doświadczenia życiowego przy zawieraniu umów, obejmujących tak wysokie kwoty. Nie wymaga specjalnej wiedzy, wykształcenia czy doświadczenia, aby wiedzieć, że pieniądze należy przeliczyć. Ponadto, podkreślić należy, że powódka pokwitowała w akcie notarialnym odbiór kwoty w wysokości 200.000 zł, jak również wszystkich kwot wskazanych w kolejno zawieranych z pozwanym umowach. Zarówno powódka, jak i D. R. podali w swoich zeznaniach, że rozumieli treść aktów notarialnych i wiedzieli, jakie zostały wpisane w nim kwoty pożyczki.

Sąd nie dał także wiary zeznaniom powódki i świadka D. R., że pozwany utrudniał sprzedaż należącej do powódki nieruchomości. Z zeznań pozwanego wynikało, że zależało mu na uzyskaniu jak najwyższej kwoty, co uznać należy za logiczne wobec znacznej sumy udzielonej pożyczki. Ponadto, za wiarygodne należy także uznać twierdzenia pozwanego, wskazującego, że utrudnianie sprzedaży nie leżałoby w jego interesie. Wiedzą powszechną jest fakt, że podczas sprzedaży licytacyjnej nieruchomości uzyskuje się znacznie niższe kwoty niż wtedy, gdyż dochodzi do niej na wolnym rynku.

Sąd oddalił wniosek pełnomocnika powódki o skonfrontowanie świadków D. R. i J. K.. Zgodnie z art. 272 k.p.c., świadkowie, których zeznania przeczą sobie wzajemnie, mogą być konfrontowani. W ocenie Sądu, okoliczności, w zakresie których zeznania świadków różniły się, nie miały istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy,

gdyż dotyczyły D. R. i rozporządzenia przez niego otrzymanymi z umów pożyczek środkami finansowymi, a nie bezpośrednio samej umowy pożyczki i okoliczności jej zawarcia.

Z tego samego powodu Sąd oddalił wniosek pełnomocnika powódki o uzupełniające przesłuchanie D. R. na okoliczność wręczenia przez niego kwoty 50.000 zł J. K., gdyż nie dotyczy to w żaden sposób faktów, mogących mieć wpływ na pozbawienie tytułu wykonawczego – umowy pożyczki, zawartej przez powódkę – wykonalności.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo było niezasadne i jako takie podlegało oddaleniu.

Powódka w niniejszej sprawie wносиła o pozbawienie w całości wykonalności tytułu wykonawczego aktu notarialnego - umowy pożyczki i ustanowienia hipoteki wraz z oświadczeniem o poddaniu się egzekucji z dnia 9 grudnia 2011 r. Rep. (...). Na uzasadnienie swojego żądania podnosiła w pozwie, że w dacie podpisania umowy nie otrzymała żadnych pieniędzy. Wskazała natomiast, że z tytułu pożyczki kwotę w wysokości 150.000 zł otrzymać miał jej syn. Powódka podnosiła ponadto, że z obawy przed egzekucją komorniczą, zawierała kolejne umowy pożyczki na poczet spłaty odsetek. Powódka podała także, że znajdowała się w przymusowej sytuacji, którą pozwany wykorzystał, jak również, co do rzeczywistej treści umowy i obowiązków, które się z nią wiążą.

Zgodnie z art. 840 k.p.c., dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli:

- 1) przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, a w szczególności gdy kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu albo gdy kwestionuje przejście obowiązku mimo istnienia formalnego dokumentu stwierdzającego to przejście;
- 2) po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może oprzeć powództwo także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, na zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zgłoszenie tego zarzutu w sprawie było z mocy ustawy niedopuszczalne, a także na zarzucie potrącenia.

Co istotne, w zakresie uzasadnienia żądania dłużnik musi przytoczyć okoliczności faktyczne uzasadniające żądanie pozwu. Stanowią one podstawę faktyczną żądania. Dłużnik bowiem nie może ograniczyć się do zgłoszenia żądania pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego, ale musi również wskazać okoliczności faktyczne uzasadniające to żądanie w granicach podstaw z art. 840 § 1 pkt 1–3 k.p.c.

Z treści pozwu wynika, że powódka, podnosząc nieważność umowy pożyczki, powołuje się na okoliczność, że pozwany nie wykonał swojego zobowiązania, bowiem nie wydał powódce kwoty pożyczki w wysokości 150.000 zł, a mimo to prowadzi z jej majątku egzekucję. Zdaniem powódki, dług, którego zwrotu domaga się pozwany, nie istnieje.

Zgodnie z art. 58 k.c., nieważna jest czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. Nieważna jest również czynność prawna sprzeczna z zasadami współzycia społecznego. Nieważne byłoby także oświadczenie woli złożone przez osobę, która z jakichkolwiek powodów znajdowała się w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Dotyczy to w szczególności choroby psychicznej, niedorozwoju umysłowego albo innego, chociażby nawet przemijającego, zaburzenia czynności psychicznych (art. 82 k.c.). Nieważne jest ponadto oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów (art. 83 k.c.)

Powódka na uzasadnienie nieważności umowy nie powołuje jednak powyższych okoliczności, wskazuje natomiast na niewykonanie przez pozwanego umowy pożyczki, co oczywiście – mając na uwadze powołane powyżej przepisy – nie stanowi o jej nieważności.

Niewątpliwie pomiędzy stronami doszło do zawarcia aktu notarialnego - umowy pożyczki i ustanowienia hipoteki wraz z oświadczeniem o poddaniu się egzekucji z dnia 9 grudnia 2011 r. Rep. (...), zawartej przez G. R. jako pożyczkobiorcę oraz P. W. jako pożyczkodawcę, któremu Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi nadał klauzulę wykonalności postanowieniem z dnia 18 lipca 2012 r., II 1 Co 5166/12. Była to jedna z czterech, zawartych między stronami w formie aktu notarialnego, umów pożyczki. Jak ustalono w toku niniejszego postępowania, brak jest jakichkolwiek dowodów na zastraszanie powódki przez pozwanego, w szczególności poprzez towarzyszących P. W. w czasie zawierania umowy mężczyzn. Ewentualne działania pozwanego mogły natomiast polegać na próbie odzyskania pożyczonych pieniędzy, w tym również skierowaniu wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego, co uznać należy za całkowicie zgodne z prawem.

Ponadto, podkreślić trzeba, że powódka każdorazowo, podpisując akt notarialny, którego treść, zgodnie z jej zeznaniami, rozumiała, oświadczała, że otrzymała wskazaną w nim kwotę i kwitowała jej odbiór. Brak jest przy tym przesłanek, wskazujących na to, by pozwany nie dysponował kwotami, co do których pożyczania zobowiązywał się w zawieranych umowach. P. W. z tytułu umowy o pracę uzyskuje bardzo wysokie wynagrodzenie, od 200.000 do 300.000 zł. Powódka nie wykazała zatem, by powołana w akcie notarialnym kwota pożyczki była fikcyjna, a do przekazania pożyczonych umów nigdy nie doszło.

Powódka podnosiła, że nie potrzebowała tak dużych sum pieniężnych, jakie zostały jej pożyczone, równocześnie jednak – co potwierdzone zostało w toku postępowania dowodowego – wskazywała, że to jej syn D. R. potrzebował pieniędzy na zakup sprzętu budowlanego i mieszkania, a zapewne także i z innych powodów.

W uzasadnieniu pozwu powódka wskazała także, że znajdowała się pod wpływem błędu, co do rzeczywistej treści umowy i obowiązków, które się z nią wiążą. Zawierała umowy, ponieważ „chciała porozumieć się z pozwanym, co do spłaty zadłużenia”.

Stosownie do art. 84 k.c., w razie błędu co do treści czynności prawnej można uchylić się od skutków prawnych swego oświadczenia woli. Jeżeli jednak oświadczenie woli było złożone innej osobie, uchylenie się od jego skutków prawnych dopuszczalne jest tylko wtedy, gdy błąd został wywołany przez tę osobę, chociażby bez jej winy, albo gdy wiedziała ona o błędzie lub mogła z łatwością błąd zauważyć; ograniczenie to nie dotyczy czynności prawnej nieodpłatnej. Można powoływać się tylko na błąd uzasadniający przypuszczenie, że gdyby składający oświadczenie woli nie działał pod wpływem błędu i oceniał sprawę rozsądnie, nie złożyłby oświadczenia tej treści (błąd istotny).

Podstawowym kryterium warunkującym wzruszenie czynności prawnej jest kwalifikacja konkretnego błędu w ramach kategorii błędu co do treści czynności prawnej. Przepis art. 84 § 1 k.c. wyraźnie uzależnia możliwość uchylenia się od skutków prawnych oświadczenia woli, od istnienia błędu co do treści czynności prawnej. Błąd powinien się odnosić do tego, co zostało wyrażone (uzewnętrznione) w oświadczeniu woli. Jak podnosi się w doktrynie, między innymi z tego powodu nie istnieje obecnie instytucja „błędu co do pobudki”. Błąd, co do oświadczenia woli, dotyczyć ma woli wyrażonej, a nie woli wewnętrznej.

W ocenie Sądu, powódka, powołując się na błąd, odnosi się właśnie do woli wewnętrznej i „błędu co do pobudki”, a nie woli wyrażonej i błędu co do treści czynności prawnej. To oświadczenia woli wyrażonej determinują treść czynności prawnej i przede wszystkim do nich odnosi się instytucja błędu, jako podstawy wzruszalności czynności. Powódka niejednokrotnie natomiast podnosiła w swoich zeznaniach, co potwierdzone zostało również zeznaniami świadków, że rozumiała treść czynności prawnej. Powódka wiedziała, że zawiera umowę pożyczki, jakie ciążą na niej jako pożyczkobiorcy obowiązki oraz zdawała sobie sprawę, jakie kwoty pożyczki wskazane zostały w podpisanych przez nią aktach notarialnych, a w szczególności w umowie pożyczki i ustanowienia hipoteki wraz z oświadczeniem o poddaniu się egzekucji z dnia 9 grudnia 2011 r. Rep. (...), której ważność kwestionowana jest w toku niniejszego postępowania.

Ponadto, przyjmując nawet, że powódka kwestionuje jedynie wysokość dochodzonych przez pozwanego odsetek, przewyższających odsetki prawnie dopuszczalne czy naruszających wyrażony w art. 482 § 1 k.c. zakaz anatocyzmu, to również takie żądanie uznać należy za nieudowodnione.

Zgodnie z treścią art. 6 k.c., ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Przepis ten określa reguły dowodzenia, tj. przedmiot dowodu oraz osobę, na której spoczywa ciężar udowodnienia faktów mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne. Jest to wyrazem zasady, iż to strony powinny być zainteresowane wynikiem postępowania oraz że to one dysponują przedmiotem postępowania m. in. poprzez powoływanie i przedstawianie Sądowi wybranych przez siebie dowodów.

Jak wskazywano w pozwie, kwestionowana przez powódkę umowa pożyczki na kwotę 150.000 zł wraz z odsetkami w wysokości 3% w skali roku zaciągnięta została na poczet spłaty zaległych odsetek. Stosownie do art. 482 § 1 k.c., od zaległych odsetek można żądać odsetek za opóźnienie dopiero od chwili wytoczenia o nie powództwa, chyba że po powstaniu zaległości strony zgodziły się na doliczenie zaległych odsetek do dłużnej sumy. Jak podnoszono powyżej, powódka każdorazowo kwitowała odbiór otrzymanej kwoty pożyczki. Nie wykazała zatem, by umowa pożyczki z dnia 9 grudnia 2011 roku służyła obejściu zakazu anatocyzmu. Ponadto, powódka nie przedstawiła żadnych wyliczeń, które umożliwiłyby stwierdzenie, że dochodzone przez pozwanego odsetki przekraczają odsetki maksymalne.

Mając na uwadze powyższe, orzeczono jak w punkcie I wyroku.

O kosztach postępowania w sprawie, Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c., przy zastosowaniu zasady odpowiedzialności za wynik procesu. Zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c. strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu).

Sąd zasądził zatem od powódki G. R. na rzecz pozwanego P. W. kwotę 5.447 złotych, tytułem zwrotu kosztów procesu, na którą złożyły się: koszty zastępstwa procesowego w wysokości 5400 zł, ustalone na podstawie §2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r., w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800), opłata skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł oraz opłata sądowa uiszczona od zażalenia w wysokości 30 zł.

Sąd przyznał także i nakazał wypłacić ze Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi na rzecz adwokata A. P. kwotę 6.642,00 zł, w tym 23% podatku VAT, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu – na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy Prawo o adwokaturze z dnia 26 maja 1982 r. (tj. z dnia 19 lipca 2019 r. Dz.U. z 2019 r. poz. 1513) oraz § 8 pkt 6 w zw. z §4 ust. 1, 2 i 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu z dnia 3 października 2016 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 1714).

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powódki.